

Avhør av særlig sårbare fornærmede og vitner - Sekvensielle avhør -

Monica Madsen, politispesialist, FEFE Nordland.

Heidi Lubinski Hansen, seniorrådgiver, Statens Barnehus, FEFE Nordland.

NFSS - Årskonferanse onsdag 27.04.22

Innhold

1. Fra anmeldelse til avhør
2. Barnehusets rolle før og under avhør
3. Avhørsmetoden sekvensielle avhør
4. Barnehusets rolle etter avhør
5. Hjertesukk

Fra anmeldelse til avhør

- Hva er formålet med et tilrettelagt avhør?
- Tilrettelagte avhør - strpl. § 239
- Forskrift om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner (tilrettelagte avhør) av 02.10.15
- Før 02.10.15

Barnehusets rolle - før og under avhør

Den dialogiske samtalemetoden (DCM) - Avhørsmodell utviklet av Gamst & Langballe, 2004. Metoden brukes primært i TA og SA av fornærmede/vitner i alderen 3-16 år og av sårbare voksne med psykisk utviklingshemming eller annen funksjonsnedsettelse

SEKVENSIELLE AVHØR

Forberedende fase

1. sekvens

Kontaktetablering

Innledende prosedyrer

2. sekvens

Introduksjon til tema

Fri fortelling

Sondering

3. sekvens (evt. 4. og 5.)

Mer sondering

Avslutning

Fase 1 - Forberedelser

Mål: Redusere unødvendig stress og forvirring

Kriterier:

- Gi veiledning til trygghetspersonen som skal følge den sårbare til avhøret. Denne skal forberede den sårbare før avhøret
- Avhører må selv forberede seg ved å sette seg inn i saken og innhente informasjon om den sårbare
- Delta i forberedende møte med avhørsleder og øvrige involverte, herunder rådgiver ved BH, etterforsker, bistandsadvokat

1. SEKVENNS

Fase 2 - Kontaktetablering

Mål for fasen er: Å skape kontakt og klima for tillitt. Avhører skal danne seg et bilde av den sårbare kognitive og emosjonelle nivå, innføre dialogen som kommunikasjonsform, oppta formalia, formane om sannhet. (Gjøre kjent rettigheter/plikter)

- Kriterier for fasen er: At den sårbare uttrykker seg verbalt og personlig. Trening på fri fortelling. Avhører vurderer om kriteriene er oppnådd ved å se om den sårbare viser blikk-kontakt, at dialog har oppstått, og at både avhører og den sårbare har fått presentert seg selv.
- Innføre et samtalemønster som er ønskelig når det etter hvert skal fokusere på det tema saken handler om.

Fase 3 - Innledende prosedyrer

Målet er å motivere den sårbare for samtalen, redusere ulikhet i maktforholdet mellom avhører og den sårbare og avklare grunnleggende samtaleregler.

Kriteriene for fasen er å avklare politirollen, alminneliggjøre og gi oversikt og struktur

Eks på grunnleggende regler for kommunikasjonen

- Det er greit at du sier i fra til meg om du er usikker på noe eller hvis du ikke husker
- Hvis jeg sier noe som er feil, eller jeg har misforstått, vil jeg at du retter på meg!
- Hvis jeg spør vanskelige spørsmål, er det lov å si "jeg forstår ikke"
- OK å si ifra hvis du må på do eller trenger en pause

PAUSE I AVHØRET MELLOM 1. OG 2. SEKVENS

- DRØFTING AVHØRER, RÅDGIVER OG PÅTALEJURIST

2. SEKVENNS

Fase 4 - Introduksjon til tema

Målet for denne fasen er å lede samtalen fra det generelle til det spesielle, mot det fokuserte temaet - på en mest mulig nøytral måte.

Målet må være å innføre det konkrete tema i en ramme for den sårbare uten at den påvirkes eller ledes i en spesiell retning.

Kriterier: Nøytral kontekstinnføring, flere hypoteser, den sårbare som betydningsfull informant

Fase 5 - Fri fortelling

Målet er at den sårbare uttrykker seg fritt og uttømmende i en spontan og sammenhengende fortelling.

Kriteriene er at den sårbare beskriver hendelser med egne ord, med flere setninger etter hverandre, gjenkaller og relaterer med flere ytringer

Avhører sin oppgave er å være avventende, tåle pauser, lytte aktivt, ta i mot og bekrefte den sårbares frie fortelling, samt invitere til ekspansjon/utvidelse av den frie fortellingen

Aktiv lytting - "Minitrakta"

- Bruke stillhet ("Mm" / "okei" / "javel"...)
- Gjenta siste ord/setning - som en oppfordring til å fortelle mer
- Kort oppsummering - "Og så da.." / "fortell meg mer..." "fortell enda mer om det du husker..."
- Bruk av nøkkelord og fortell mer. ("Du sa at han slo deg" -Fortell enda mer om det..)
- Jeg var ikke der, fortell slik at jeg forstår

Figur 7. Pålitelighetshierarkiet (inspirert av Milne, 2006).

Fase 6 - Sondring

Målet med fasen er å fremskaffe detaljer og belyse saken best mulig.

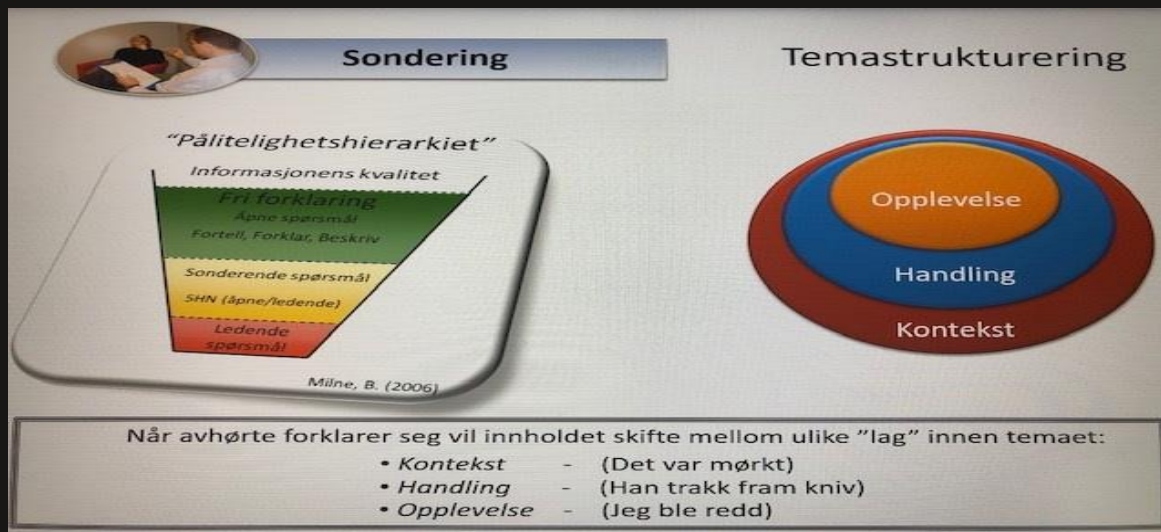
Kriteriene er at flere hypoteser testes, **at motsigelser og misforståelser oppklares** og at etterprøvable informasjon fremskaffes

Innføre temaer den sårbare selv ikke har fortalt om

Den sårbares forklaring forsøkes utdypet ved at avhører fokuserer på fortellingens ulike lag:

- Indre lag: opplevelser, tanker og følelser knyttet til en handling
- Midtre lag: handlingsbeskrivelser som hva og hvordan noe skjedde og hvem som var involvert
- Ytre lag: kontekstuelle forhold som hvor, når

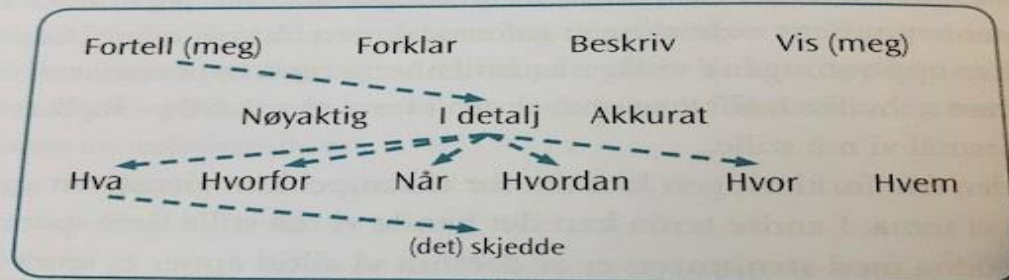
Fortellingens tre lag

Koblingene illustrerer ulike kombinasjoner vi kan bruke som inngang til ethvert tema.

ÅPENT OG NØYTRALT

Oppfordringene som vi benytter til å åpne tema, hvordan vi kan variere mellom dem, og hvordan vi kan koble dem til 5HN, er illustrert i figur 9.

Figur 9. Varianter av introduksjon til tema.

3. SEKVENNS (EVENTUELT. 4. OG 5.)

Mer sondering

Avslutning

Fase 7 - Avslutning

Mål for den siste fasen i DCM er å avslutte avhøret med en oppsummering. Den sårbare skal gis informasjon om sakens videre gang, og avhøret skal avsluttes på en positiv måte.

Kriteriene er at den sentrale informasjonen fra avhøret oppsummeres og at eventuelle misforståelser eller usikkerhetsmomenter avklares. Den sårbare skal forberedes til sitt neste gjøremål, og det tas farvel.

Barnehusets rolle etter avhør

Antall avhør - Bodø

2017 - 7

2018 - 20

2019 - 10

2020 - 11

2021 - 4

Hjertesukk

KONSULTASJONSTEAM

Tverrfaglig rådgivning

Hver torsdag fra kl. 12.00 - 15.30

Telefon: 488 87 464